

ÅNGFARTYGET BOXHOLM II 1995

Ångbåtens Vänner

Bildad 1982

"Föreningen skall verka för att ångfartyget Boxholm II fortsättningsvis skall kunna befara sjön Sommen, vara vedeldad och även i framtiden kunna betjäna bygden kring sjön Sommen som den hittills gjort."

Ångbåtsepoken är i alla fall inte riktigt slut. Än tuffar ett 15-tal passagerarbåtar omkring i svenska farvatten eller i några av sjöarna. En av dem är just gamla "II:an" en tidlös skönhet i svart och vitt på den sägenomspunna djupvattensjön Sommen på gränsen mellan Småland och Östergötland. Bara sjön i sig själv är värd en mäsas – en ångbåtstur med Boxholm II är en upplevelse. Men en ångbåt drivs inte framåt enbart med idealitet och kokande vatten. Det fordras mer därtill . . .

Kanske kan just Din insats hjälpa till att hålla ångan uppe på kanske det sista vedeldade passagerarfartyget i Sverige. Föreningen har för närvarande omkring 275 medlemmar.

Bokning 0142-519 65 eller bil.tel 010-239 28 63

S/S Boxholm II

HB Ångbåtstrafiken, Fällhagsvägen 44

590 10 Boxholm

Verksamhetsberättelse för 1994

ÅNGBÅTENS VÄNNER BOXHOLM II

Styrelsen för föreningen Ångbåtens Vänner Boxholm II har att avge följande verksamhetsberättelse för 1994.

Styrelsen har under året haft 4 sammanträden. Medlemsantalet är dags dato 276. Boxholm II har i år gjort 203 resor (liksom i fjol).

Anndag Pingst den 23 maj ordnade föreningen ett 90-årsjubileum för Boxholm II. För underhållningen stod Smäländska Paviljongsorkestern. Ett stort antal följbåtar eskorterade Boxholm II till Torpön där mycket folk var samlat för att fira jubilaren. Högtidstalet hölls av komunalrådet Eva Karlsson från Boxholms kommun. Föreningen uppvaktade med 30 plädar, nytt signalställ samt upprustning av radioanläggningen ombord. En video spelades in och skall visas under kvällen. De första 3 hedersmedlemmarna fick under jubileet mottaga sina diplom. Nummer 1 tilldelades vår förste ordförande Gunnar Ulfsbo.

Ångbåtens Vänner har tillsammans med Sommens Sjøråd och andra intressenter försökt påverka Mjölby-Svartådalens Energiverk vad gäller vattenståndet i sjön Sommen.

Foto: Kenneth Thalín

Föreningen har i år ordnat 5 söndagsturer. Resorna hade ett snitt på 81 betalande personer.

85 personer ställde upp på medlemsturen den 10 augusti. Alla våra turer hade ett underbart väder.

Styrelsen består av:

Gunnar Kronström ordf., 0140-126 45, Lars Hed kassör, 0140-178 26,
Inga-Britt Sand sekr. 0142-502 07, Gunn Lindh, 0140-168 68,
Sven Nathanaelsson, 0140-178 54, Lars Saxholm, 0381-608 83.

Postgiro: 36 46 18 – 9

Medlemsavgift: 100:–

Boxholm i november 1994

Inga-Britt Sand/sekreterare

TRANÅS

Idyllen som sjuder av liv!

19-20/5	EKO-mässa	23/9	Påläggsminen
27/5	Juniträffen , sommarknäd	23/9	Höstfestivalen
5/6	Cykelloppet Sommen Runt	Juli-aug	Båtturer på sjön Sommen med S/S Boxholm II
6/6	Nationaldagen	Maj-sept	Kappseglingar på Sommen
10/6	Studentexamen	Juni-aug	Guidade visningar Gammelbyn Hultet
23/6	Midsommarafton	Juni-Aug	Öppet söndagar hos Vagnsmuséet och Holavedens Hembygdsmuseum
15/7	Bryggdansen på Torpa Brygga	Maj-sept	Lördagsmarscher på Storgatan med musikkår
28/7	Pråmdansen vid Färjeläget, Torpön	Fredagar	Torgdag varje fredag förmiddag, hela året
31/7-6/8	Musikvecka , "Musik runt Sommen"		
5-6/8	Sparbanken Cup , fotbollsturnering		
12/8	Vattenfestival , Lions		
7/9	Adelövs Marknad		

För ytterligare information kontakta:

Tranås Turistbyrå

Tel. 0140-683 33, 683 34

YDRE

Så oändligt mycket att upptäcka och göra!

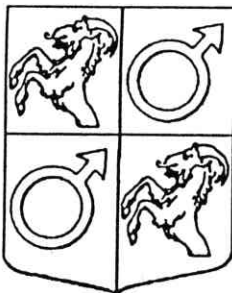
Björn i Torpa Träslöjclare

Ydre Wårdshus

–Ring vår turistbyrå 0381-603 35 och fråga efter möjligheterna

Välkommen till BOXHOLMS KOMMUN

Med sina 5.700 invånare är Boxholm en av Östergötlands minsta kommuner, som har sitt ursprung från Brukstiden.

Idag är Boxholm en modern och serviceinriktad kommun med fina möjligheter för den som vill bo, arbeta och samtidigt ha nära till naturen.

Boxholm ligger intill sjön Sommen, en av Sveriges största klarvatensjöar, vars skärgårdskaraktär med djupa fjärdar omgivna av 365 öar erbjuder vackra och spännande fritidsupplevelser.

S/S Boxholm II, en av Sveriges sista vedeldade ångbåtar, gör torg- och beställningsturer på sjön Sommen.

Näringslivet är inte bara stål- och skogsindustri, med sina 1.100 anställda. Under dom senaste 10 åren har etablerats ett 30-tal mindre företag.

Boxholm vill vara och anser sig vara en företagsvänlig kommun.

Boxholms kyrka

Boxholms säteri

Birgittastugan i Malalexander

BOXHOLMS KOMMUN

för arbete – omsorg – god miljö – fritid

RING gärna så berättar vi mera
KOMMUNSTYRELSEKONTORET 0142-895 00

Foto: Erik Stålhandske

Besättningen har ordet

Åren rullar på och vi hoppas även att Boxholm II skall gunga på även år 1995.

Sommaren 1994 var ett strålande år för ångbåtsentusiaster. Vad vi minns bäst av denna sommar var båtens 90-års jubileum, en strålande dag, mycket båtar och människor, som ville visa sin hyllning till båten..

Foto: Erik Stålhandske

Ett hjärtligt tack ännu en gång till alla företag, kommuner, föreningar och privatpersoner för all uppvaktning vid jubileet.

Med Er välvilja och Ångbåtens Vänners intresse känns det lika tryggt varje vår att utrusta den gamla damen. Vi ser nu fram mot en ny sommar med många härliga människor ombord på Boxholm II, som får njuta av en härlig tur, och bese den vackra sjön Sommen.

Välkomna!

Rune och Sven-Olov
skeppare maskinist

Norsakung i "Sommenbygd"

Barn brukar skratta gott när jag berättar att norsen luktar gurka. Det är ingen överdrift. Den som sticker näsan över en balja nyhåvad nors märker det lätt. Norsakungen luktar än mer. Rutten gurka påstår en del.

Norsakungen är ingen särskild fiskart, bara en och annan av de små norsarna, som lärt sig äta mer näringsrik mat och på så sätt vuxit sig stora. Längden är ungefär som en siklöjas Sommens nors leker i slutet av april. Då är också kungarna med, men jämfört med de myllrande små är de ovanliga. Ibland sitter det norsakungar i senhöstens sommaströmningsnät.

Norsen är som en liten haj med underbett och rovgap. Det passar norsakungen bra då den lever av en hel del små yngel. Det är en vacker fisk.

För inte så länge sedan var norsen en av Sommen viktiga matfiskar. När den gick till ordentligt kunde man få både båten och släpbåten full. Mycket blev till djurmat och fram i maj smakade det fisk om både ägg och fläsk.

Numera är norsfisket mest jakten på en primör. Man äter den orensad, knaperstekt med potatismos och senap!

Idag har vi svårt att föreställa oss vilken ryggrad i försörjningen fisket i Sommen varit. Skönt när isen går av matbalja, uttryckte sig en torpare i Malexander när det började gå mot vår. Man längtade efter färsk fisk. Man stred om fisket, vaktade det, handlade med det och tog betalt för arrenden. Precis som idag väckte fiskfrågorna heta känslor.

Broocman berättar i sin "Försök till en beskrifning öfver Östergöthland" om herremannen som låtit uppföra en stor och tjock stenmur i Sommens utlopp uti Andersbosjön för att fisken inte skulle försvinna. Herremannen var biskopen Knut Natt o Dag i Linköping. Han ägde

bland annat Liljeholmen och i egenskap av sin position trodde han att han bestämde över hela sjön. Han omtalas för sitt stora intresse för äl- och laxfiske och han hade "laxkar" både vid Tranås och Laxberg.

Blåviks socken där Liljeholmen ligger är en av Östergötlands yngsta. Egen socken blev det först 1872. Innan dess tillhörde man Ekeby och till en del också Torpa. Anledningen till sockenbildningen var främst den långa kyrkvägen. Grenadjärer och knektar som hade kyrkoplikt skulle gå hur besvärligt det än var.

Den främste pådrivaren för förändringen var fältkamereren Johan Bergman som gift sig till Liljeholmen. Han ägde också Boarp i Ekeby och hade på så sätt stort inflytande. Han insisterade också länge på att den nya socken skulle heta "Sommenbygd". Det hade varit ett

spännande och vackert namn.

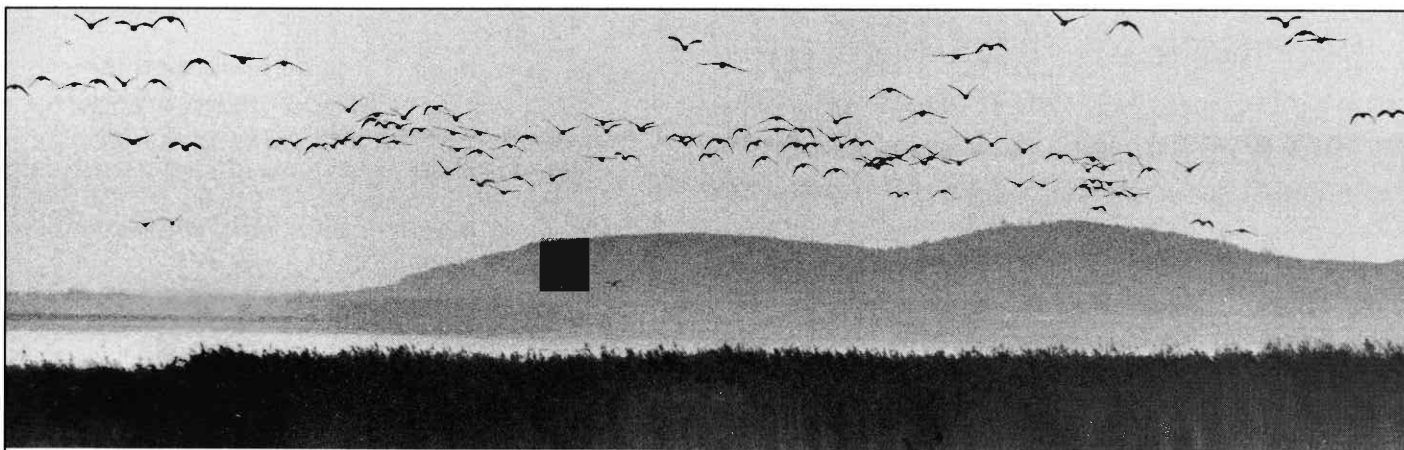
Blåvik hade egen sockenstämma i en mansålder. 1954 blev det en del av Södra Göstring. Melodin att avskaffa och slå samman hade börjat spelas i administratörernas värld. Den stordrifthet som med sin rationalitet är en utplånare. Den får sagorna att tyna, de självlklara berättelserna, det lokala. Det blir tomt efter oss.

Blåvik, socknen "Sommenbygd", norsakungarna, en stenmur i Andersbosjön. Bygden är en väv av trådar som tar alla riktningar. De förbinder nuet och det förflutna. En fingerspets på kartan vid en väldig insjö.

För att komma framåt måste vi våga resa bakåt.

Slåstorp i februari 1995
Göran Bergengren

Röster vid Tåkern

ännu en Tåkernbok av Göran Bergengren!

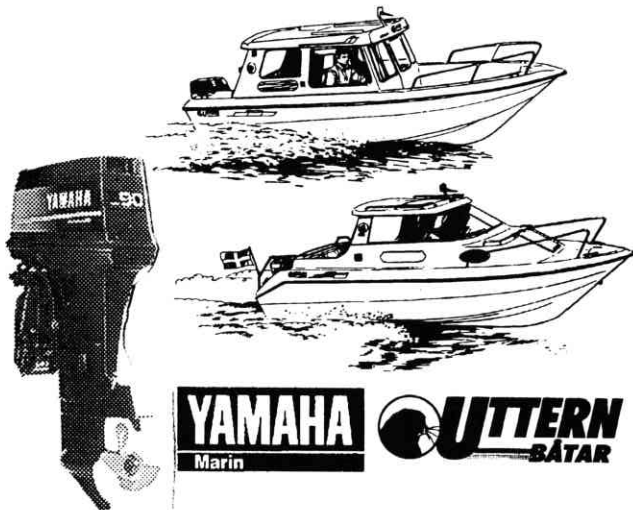
I början av seklet skulle Tåkern bli åkermark. En av de mest engagerade var Axel Hermelin från Gripenberg. Men torrläggningen gick i stöpet. Nu är en av norra Europas främsta fågelsjöar fredad. Röster vid Tåkern är författarens samtal med människor som varit och är en del av sjöns förutsättningar. Tåkern är både hemort, utsiktspunkt och vallfart. Mer än någon annanstans är landskapet format i ett samspel mellan handen, tanken och naturen.

"Röster vid Tåkern", rikt illustrerad, 260 sidor, utkommer september 1995
Vid förbeställning bjuder vi på frakten och priset är endast 310 kr inkl moms.
Boken kommer i brevlådan så snart den tryckts. Sätt in summan på pg 33 87 06-5 eller ring.
Bokförlaget Papilio, Slästorp, Åsbo. 595 92 Mjölby. Tel 0142-590 17

SVERIGES STÖRSTA MARINA

Ett varuhus i båtar med alla ledande båt och motorfabrikat.

YAMAHA
Marin

UTTERN
BÅTAR

HUGES MARINA

HAMNEN I TRANÅS 0140-31 15 90, Verkst. 560 00

Vill ni ha hjälp med förflyttning mellan bryggorna står vi gärna till tjänst

LJ buss

Tranåsvägen 3

590 10 Boxholm

Tel. 0142-524 50

0142-516 50

0142-518 08

VI SIKTAR PÅ ETT HUNDRA

Så är då jubileumsåret ett minne blott, men vilket minne! Det klaffade som vi tänkt oss och i vissa delar blev det ännu bättre än vad vi i styrelsen vågat vänta.

Vad berodde det på?

Vädret först och främst. Önskeväder, för alla utom möjligtvis för seglarna, som tyckte det var för slapt i seglen

Tack, alla deltagare från Sommens båtklubbar, som gjorde en strålande uppvisning av allt, som finns på Sommens vatten. Vilken syn!

Alla ni som uppvaktade Drottningen av Sommen. Tack, för uppmärksamheten och alla gåvorna.

Tack, alla på Torpö Camping Ni gjorde ett fint jobb och därtill bra reklamför hela anläggningen.

Och så ett stort tack till TV2 och TV4 för uppmärksamheten.

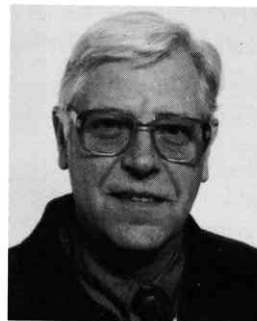
Sist men inte minst tack till Eva Karlsson från Boxholms kommun för talet till Boxholm II, Småländska Paviljonsorkestern, som under hela eftermiddagen förgyllde jubileet med sin musik och

Bernt Karlsson för sångarhyllningen till sommenbygden och Drottningen av Sommen.

Det finns förstås många ytterligare, som borde nämnas, men det vet alla Ni som var med och hjälpte till på olika sätt för att det skulle fungera. Vi i Ångbåtens Vänner är mycket tacksamma och imponerade över alla insatser som gjordes för att nittioårsdagen skulle bli en fullträff.

Nu ser vi framåt och siktar på de hundra som en av gratuanterna hälsade Rune och Sven-Olof.

Tranås i februari 1995
Ångbåtens Vänner ordf.
Gunnar Kronström

S/S Boxholm II

S/S Boxholm II är ett av Sveriges sista vedeldade ångfartyg. Hon är byggd vid Ljunggrens Verkstads AB i Kristianstad år 1904 och hopmonterad vid Sommens strand. Premiärturen gick av stapeln den 10 juli 1904. Hon byggdes som pråm- och timmerdragare för Boxholms AB räkning. Akterskeppet byggdes om 1922 och försågs med sittplatser. Sedan 1966 går hon endast som passagerarfartyg.

DATA

Längd ö. a. 20,3 m. Bredd 4,75 m. Depl. 37 ton. Djup 2,00 m. Maskin 85 hkr kompondmaskin, panna av skotsk typ, ångtryck 7,5 kg, propellervarv 160-180. Max.fart 9-10 knop. Max 116 passagerare. Besättning 3 man. Stålskrov. Såväl maskin som panna i originalskick.

Akre delen är taktäckt och vid dåligt väder kan fönsterförsedda sidostycken fällas ned kring hela den takförsedda delen.

Toalett finns bakom styrhytten.

Filtar finns ombord.

Det finns EJ servering ombord, men passagerarna är välkomna att ta med kaffekorg.

Lagad mat kan beställas och ätas ombord. Se annonser i broschyren

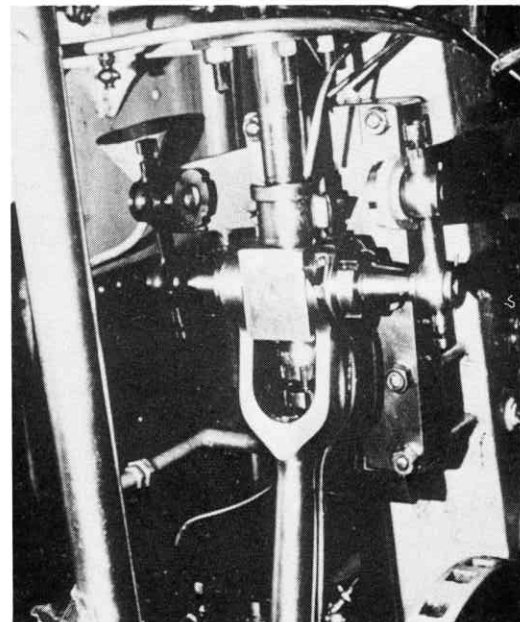

Foto: Nils Petersson

Turlista för Torgturen och övriga turer 1995

Upplev en riktigt gammeldags ångbåtstur med S/S Boxholm II, en av landets sista vedeldade ångbåtar som fortfarande går i trafik! "Torgturen" på fredagar har anor sedan 1922.

Ångbåtstur på Sommen, 28/6-2/8

Strandhugg vid Färjeläget, Torpön, där det ges tillfälle att intaga mat och kaffe hos Café Torpöboden. Specialitet, "Torpötallrik" med regnbågslax! Förbeställ gärna (även ombord på båten). Badmöjligheter.

Onsdagar 28/6, 5/7, 12/7, 19/7, 26/7, 2/8

14.00 avg. Tranås Hamn
14.30 avg. Hättebadens Camping
16.30 ank.
17.00 ank. Tranås Hamn

Lördagar 1/7, 8/7, 15/7, 22/7, 29/7

avg. 11.00
avg. 11.30
ank. 13.30
ank. 14.00

Konsert på Liljeholmen, 5/8
14.00 avg. Tranås Hamn
18.00 ank. Tranås Hamn
Bokning och pris, se nedan

Pris: 60:- vuxen, 30:- barn 7-15 år. Barn under 7 år gratis. Från Hättebadens 50:-/25:-. Förköp av biljetter hos Tranås Turistbyrå eller Turistbyrån Hättebadens. Biljetter säljs ombord.

Båtutflykt Tranås Hamn-Hättebadens, 28/6-2/8

Tidtabell enligt ovan, onsdagar och lördagar Pris: Enkel 5:-, 1/2 10:-. Förköp av biljetter hos Tranås Resebyrå eller Turistbyrån Hättebadens. Biljetter säljs ombord.

Söndagskrusningar med musikunderhållning 2/7-6/8

Föreningen Ångbåtens Vänner hälsar välkommen ombord till de populära söndagskrusningarna på sjön Sommen! Tag med matsäckskorg. Under turen görs uppehåll vid någon av sjöns öar.

Söndagarna 2/7, 9/7, 16/7, 23/7, 30/7, 6/8

15.00 avg. Tranås Hamn, åter i hamn kl. 18.00-18.30. Pris: 60:- vuxen, 30:- barn 7-15 år. Förköp hos Tranås Turistbyrå, tel. 0140-683 33, 683 34. Biljetter säljs ombord.

Torsdagsturer, 2-timmars rundtur, 29/6-10/8

10.30 avg. Hotell Tranåsbaden 15.00 avg. Malexander
11.00 " Hättebadens Camping 17.00 ank. Malexander
12.30 ank. Hotell Tranåsbaden
13.00 " Hättebadens Camping

Fredagar "Torgturen", 30/6-11/8

07.00 avg. Idebo, 07.15 Sånna
08.00 " Malexander, 08.35 Svensbo, 09.00 Färjan, 09.05 Fiskarp, 09.10, Liljeholmen
09.45 ank. Tranås Hamn

Dansa i solnedgången! Res med S/S Boxholm II!

15/7 Bryggdansen på Torpa Brygga.

Avgång från Tranås Hamn kl.17.00,
Hättebadens brygga kl.17.30. Återresa ca. 23.00

28/7 Pråmdansen vid Färjeläget Torpön.

Avgång från Tranås Hamn kl. 20.00, Hättebadens brygga 20.30.
Återresa ca.23.00.

Pris: 60:- vuxen, 30:- barn 7-15 år. Förhandsbokning hos Tranås Turistbyrå och Turistbyrån Hättebadens. Biljetter säljs ombord.

14.00 avg. Tranås Hamn, 14.30 Liljeholmen, 14,35 Fiskarp, 15.10 Svensbo,
16.00 Sånna, 16.15 Idebo
16.45 ank. ca. Malexander

17.30 avg. Malexander, för avstigande angöres Svensbo, Färjan, Fiskarp och Liljeholmen.

19.30 ank. ca. Tranås Hamn

Biljettpris till/från Tranås

Idebo, Sonna, Malexander
Svensbo
Färjan, Fiskarp, Liljeholmen

Enkel

50:-
30:-
25:-

T/R

100:-
60:-
50:-

Pris: Vuxen 50:-, barn 7-15 år 25:-,
barn under 7 år gratis.
Inget förköp, biljetter säljs ombord.

Fredagar är det torgdag i Tranås. Cafeerna serverar "torgkaffe". Under semesterperioden brukar det bjudas musikunderhållning på Torget under förmiddagen.

"Båtlufta" på Sommen 29/6-10/8

Res från Hättebadens Camping, torsdagar kl.13.00 med ankomst Malexander 14.45
Tag med cykeln ombord. Övernatta i Malexander och cykla genom det vackra sommar
landskapet till Tranås, ca 47 km eller runt sjön Sommen. Cykelkarta finns.

I Malexander finns campingplats, stugor, pensionat och vandrarhem! Eller...res med
S/S Boxholm II tillbaka till Tranås (OBS till Tranås Hamn) fredag morgon.

Tidtabell fredag, se ovan under "torgturen", fredagar. Pris: Hättebadens-Malexander,
enkel 30:- inkl. cykel, Malexander-Tranås Hamn enkel 50:-, cykel 10:-

Specialpris erbjuds bussgrupper som reser torsdagar från Hättebadens Camping
till Malexander där bussen möter vid bryggan. Lunch kan förbeställas för att njutas
ombord under sjöresan! Upplysningar och bokning, se nedan under rubrik
"Information".

Information

Beställningstrafik

3-timmars tur 3.000:-, därutöver 700:- per timma. (Inkl. moms)
Vid avbeställning inom 3 veckor, 600:-.

Bokning

Skepparen, Rune Hektor, Fällhagsvägen 44, 590 10 Boxholm,
0140-519 65. Tel. till S/S Boxholm II, 010-239 28 63.

Servering

Läsk finns ombord, ej kaffeservering. Tag gärna med matkorg!

Tranås Turistbyrå, Storgatan 22, tel. 0140-683 33, 683 34, fax 0140-534 11

Öppet: Måndag-fredag 10.00-18.00, Lördag 10.00-13.00 12/6-12/8
Måndag-Fredag 10.00-16.00 Övrig tid på året

Turistbyrån Hättebadens, tel. 0140-174 82

Öppet: Dagligen 08.30-20.00 (i juli - 21.00) 12/6-13/8
Dagligen 09.00-19.00 14/8-27/8

Gå inte på
några blindskär.
Låt oss bli din
naturliga
kontakt när
det gäller ditt
boende.

**SPARBANKEN
FASTIGHETSBYRÅ**

SPARBANKEN

TRANÅS

BADEN

Tranåsbaden vid sjön Sommen.
Hotell. Restaurang. Festmåltider arrangeras.
Lokaliteterna helt anpassade för rörelsehindrade.

Ät er mat hos oss före eller efter sjöturen
eller tag med den ombord.

Dagens rätt
Pris 50:–

S/S Boxholm II avgår
var torsdag fr o m 30/6 – 11/8
från vår brygga kl 10.30
och återkommer 12.30.

VÄLKOMNA!

Tel: 0140-180 25
Fax: 0140-563 93

Pensionat Sommen

Ät gott och njut av sjöutsikten
i trivsam herrgårdsmiljö.

Vi tar emot beställningar
från 5 – 115 personer.

Tag bil, båt eller buss, vi fixar fester.
Hos oss är alla gäster, hedersgäster.

Välkomna!

Tel.0140-303 50 Fax 0140-301 12
Fullst. rättigheter

Sommenbygdens
naturliga
centrum

CAFÉ TORPÖBODEN

mat och kaffeservering vid ångbåtsbryggan

MINILIVS - BÅTMACK - KANOTUTHYRNING
GÄSTHAMN - CAMPING - SHORTGOLF

Öppet:

Alla dagar 15 juni - 14 aug. Veckoslut Maj-Aug
Övrig tid = begränsad service
Grupper enl. överenskommelse

TORPÖFÄRJAN VIKTORIA

Avgår från Torpön varje hel- och halvtimme

Maj	08.00 - 18.00
1 juni - 14 aug	08.00 - 22.00
15 aug - 30 sept	08.00 - 18.00

Avgift: personbil 20:-, cykel-mc 10:-

Bokning och upplysningar tel, 0140 - 42041

*Anläggningen byggs och drivs av Torpön-Projekten AB, 10 familjer
från Torpön i samverkan för sysselsättning och framtidstro*

- **BYGGVARUHALL**
- **TRÄVAROR**
- **BYGGSHOP**
- **SNICKERI**

Byggnadsvaror
Industrigatan 2 - Tel 0140 100 90

träffpunkten för byggfolk

"God mat i fin sjömiljö och till vänliga priser."

Välkomna!
Peder med personal

Sjöökroen

Hättebaden, 573 93 Tranås. Tel. 0140-124 82

ÖPPETTIDER:

Maj – juni 9 – 22. Juli 8 – 22. Aug – sept 9 – 22

A la carte Dagens rätt Café Butik Glass Minigolf

Målning och golvbeläggning under ansvar

Spektrum

**STURES
FÄRGHALL**

Mälaremastarna

STORGATAN 36 TRANÅS • TELEFON 0140/142 50

HAFS-FRUN OCH SJÖRÅET

Uppfödd långt från hafvet och sällan kommande till dess stränder förtäljer Ydreboen icke mycket om den egentliga Hafsfrun. Knappast härstammar från orten den sägen: att man på Michaëlsmässsoaftonen skall sätta en skära i höet, på det att

Hafsfrun icke må bortdraga detsamma till sin boskap, eller en annan: att hon vissa år uppsläpper sin hjord på landet till bete, hvarigenom fodret blifver odrygt, men att både dessa kreatur och åtföljande vallhjonet försvinna när man tilltalar det sednare.

Sjörået är deremot välbekant och finnes i hvarje sjö eller göl. Det skadar eller gäckar roende och fiskare, förvillar dem, tillåter fiske för den ena och i det ena vattnet, men förhinder för den andra och i annat, fäster båten, sänker näten, häftar grodor och ormar på met-

kroken, och visar sig i hvarjehanda skepnader, vanligast som en kvinna.

På Sommen ser man ibland ett tomt rotyg flytande, som efter en stund försvinner, eller tycka de roende att ett annat skepp åtföljer liksom i kapprodd.

Tvenne drängar begåfvo sig en söndagsafton sommartiden till den på Buhlsjö ägor belägna Togjölen, för att meta. Efter en stunds fåfånga försök, blefvo de varse på motsatta stranden 2:ne barmade unga kvinnor som äfven metade och oupphörligt uppdrogo sköna fiskar. Uti öfvertygelse att dessa flickor voro dottrama från ett torp i granskapet, gingo drängarne rundt om gjölen; men i stället för att finna sina medtäflerskor på platsen, stodo de nu på karlarnes förre, alltid metande med samma lycka, och då på detta sätt gjölen blifvit flera hvarv kringgången, och de sökta alltid befunno sig på motsatt strand, begåfvo drängarne sig häpne derifrån.

En rättare vid sistn. gård, lycklig fiskare, hade forslat ett litet rotyg till samma gjöl hvilket han en dag begagnade för att nättja, med den ovanliga framgång att han vid hvarje utläggning af nätet erhöill det fullt af fiskar, så att inom kort hade upsamlat i båten ungefärligen 2:ne stickekorgars rymd. Då upväxte med ens en häftig väderil som dref honom till lands, och när han dit kom fans ingen enda fisk kvar i båten.

Vid stranden af Urberget gick för icke längesedan en jägare, och märkte på Sommen en flock små varelser plaska i vattnet, dem han ansåg för änder och på hvilka han

skjöt. Genast nedtrycktes han i vattnet, och hade blott sin styrka och vighet att tacka att han med lifvet upkom, under föresatts att icke mera jaga vid detta farlig berg.

Uti Klackasjön, Asby socken, nedstiger det höga och branta Klackaberget, på hemmanen Högamälens och Härsmälens ägor. På stranden midt emot satt en ännu lefvande metare och såg huru en grant klädd kvinna utkom från berget, utkastade sina meten och updrog fiskar under det att hon sjöng ganska behagligt. Efter någon stund började hon uplyfta sina kläder för att stiga i sjön, hvarvid åskådaren blef rädd och begaf sig bort. Tillgången på fisk är derstädes god, men han fås sällan och med svårighet, hvaremot fångsten är lätt i Svensbosjön till hvilken den förstnämnde har sitt utlopp.

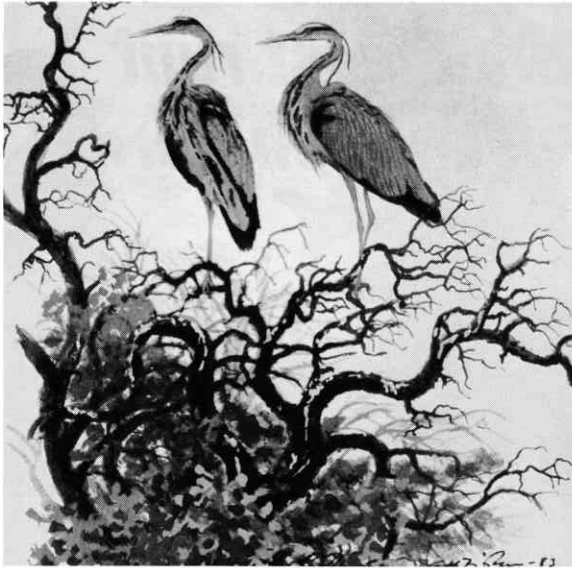
Ungefärligen på samma sätt såg den såsom gubbe nyligen aflidne Jonas i Rökulla, då han i ynglingaåren fiskade uti den ödsliga sjön Dödvalen på Sunds ägor, huru en prydligt och resamt klädd kvinna upträdde vid stranden, för hvilken han tog flykten då hon nalkades.

Nils Englund, nu 90 år gammal, boende på Ledamåla ägor, var redan 1786 sokneskomakare sedan han lärt yrket i Stockholm, och gick då om aftonen Juldagen med sina drängar på Sommens blankis vid Boda för att åka skridskor. Under det att han och följeslagare härmed roade sig, kom ett vackert fruntimmer, likaledes på skridskor, och åkte rakt mot en stor och bred råk som låg derutanföre upslagen, synlig för alla, hvaruti hon nedfor, så att vattnet yrade högt i luften.

Att Sjörået, ehuru icke så lättsinnigt som dess frände Skogsfrun, likväl ej alltid försakar tillfället att inleda menniskor i frestelse, visa dels förestående sägner, dels en äldre som äfven må anföras:

Vid Bålskalle satt på Sommen sommartiden en metare, nyligen till Christna läran från hedendomen omvänd. Efter en stund märkte han någon rörelse i båten bakom sig, hvarföre han vände sig deråt och fick se en utomordentligt vacker kvinna. I början något förundrad och hemsk öfver detta sällskap, bortvände han ögoneu, men kunde icke afhålla sig att ånyo blicka deråt, och då han fann henne skönare än förut, och blef mer och mer betagen i den mån hon anförtrodde alla sina behag åt hans beskådning. Slutligen öfvervåldigad och glömsk af sina farhågor, bortlade han metena och gick till henne, hvarefter hon uppsvingade sig på bergklinten och derifrån tillropade honom: "Sågst du, du Christen, att jag narrade dig!" derpå han, med återvunnit lugn svarade: "Sågst du, du faen, rem habui tecum!"

Huru Sjörået tillryckt sig Kyrkoklockor och huru det försvarar de skatter som i vattena finnas, omtalas under sina särskilda äfdelningar.

EN DROTTNINGS FÄRD

En drottning's färd,
det låter som en saga,
i sommarvärld,
nog borde den behaga.

En drottning's famn,
den ger oss sköna kårar,
vi känner hennes namn,
hon gått i nittio vårar.

Hon slet i unga år,
med tunga lass av timmer,
nu lugnt och tryggt hon går,
med herrar och frun-timmer.

Hon vårdas ömt,
av många goda händer,
av folk som putsat, drömt,
om Sommens sköna stränder.

Vid ratten Hektor står,
han varje grynna känner,
vi i hans blick förstår,
överallt, är drottningvänner.

Men den som hjärtat fått,
är Sjöberg i maskinen,
du kan ju titta ner så smått
och se den glada minen.

Så stolt hon glider
mellan Sommens öar,
i sommarsköna tider,
i den vackraste av sjöar.

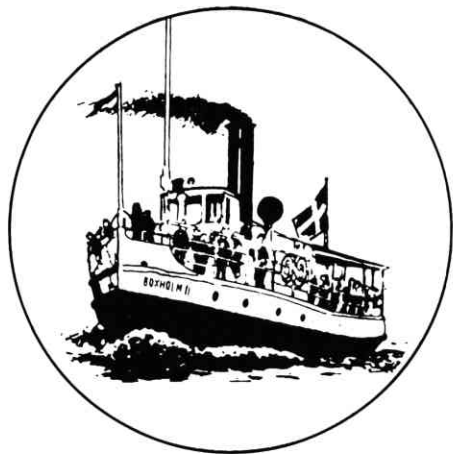
Den skönaste, ja en diamant,
som livets minnen fyllen,
vackrast är förvisso, denna kant,
av Småland – Östergyllen.

Ja kunde varje ö och brant,
till oss som guide berätta,
det skulle bliva intressant,
om istid, krigstid mätta.

Om sägner, om en vildsint ko
om kärringen på grundet,
om dansken, Daniel Rantqau,
om troll i Ydre bundet.

En vet vi dock, och det är sant,
vem vill väl det bestrida!
Att här är lika fint och grant,
som något världen vida.

Sture Hesse 1994

Vill ni äta ombord eller ha
en kopp kaffe med något gott till,
ring då mig för närmare upplysningar.

BENGTSSONS FESTSERVICE

Välkomna!

Lena, tel 0140-181 65, 182 70

***Smidigast runt
buskar och hörn***

STIGA VILLA har ett
brett klippaggregat monterat
framtill och styrningen bak. Det gör att du enkelt kan
klippa stora ytor, runt buskar och i trånga hörn. Dess-
utom ser du hela tiden ser var du klipper.

STIGA VILLA

STIGA

För dig och din trädgård

BOXHOLM II 90 ÅR

Nedanstående visa var ett bidrag i Ångbåtens Vänners stora firande av ångbåten Boxholm II, som i år fyllde 90 år. Visan skrevs under söndagens jubileumstur av Bernt Karlsson, som även sjöng den vid Torpöns camping till ackompanjering av Småländska Paviljongsorkestern.

(Mel. Dans på Sunnanö)

1. Vi firar nu en "gammal dam", Hon Sommens pärla är.
I 90 år Hon tuffat runt bland öar och bland skär.
Från början var hennes last mest trä,
som drogs på släp och pråm,
Men nu hon blivit helt populär
en stor turist-attraktion.

2. Hon glider tyst och sirligt fram i hård och stilla sjö.
Ty "Skeppar-Rune" kan sin route
Han känner varje sjö.
Och ångmaskinen, som ger sin kraft
den är en sensation.
Sven-Olof vårdar den som ett barn
Den tuffar med silverton.

3. Som hyllning denna dag vi sett en stor armada gå
på Sommens vågor följa här,
vår kära Boxholm II.
Och solen sken också denna dag
när Ångbåtens Vänner bjöd
På denna jubileumsfärd
med fin, 90-årig mö.

4. Vår hyllning vill vi också ge, vår fina Boxholm II.
Vi hoppas att Hon många år
än, får på Sommen gå.
För alla vi, som den glädjen har,
att leva här och nu
Vi hoppas att ångbåten än finns kvar
i kommande släkters da'r!

Bernt Karlsson 94 05 23

Vägbeskrivning till bryggorna norr om sjön Sommen

Riksväg 32 till Boxholm. Tag av mot Malexander.

Laxberg: Åk ca 2 km (över Lillån), tag av åt höger och följ skyltning till Laxberg.

Blåvik: Tag av vid skylt Blåvik. Åk till Blåviks kyrka.

Färjan: Tag av vid skylt Blåvik. Följ skylt till Färjan. Eftersom bryggan ligger på andra sidan färjeläget måste man färja över. Färjan går hel och halvtimme.

Malexander: Följ skyltning till Malexander kyrka. Bryggorna kan även nås från riksväg 134, Kisa–Österbymo. Tag av vid Pinnarps badplats mot Malexander, ca 2 mil mycket krokig väg.

Sommen: Riksväg 32 till Sommen, åk över järnvägen till Sommens Pensionat.

Tranås hamn: Följ skyltning till hamnen.

DHR:s brygga: Följ skyltning till DHR.

Vägbeskrivning till bryggorna söder om sjön Sommen

Riksväg 131 Tranås–Österbymo.

Hätte: Åk ca 2 km. Följ skylt Hättebaden.

Torpa: Tag av mot Torpa kyrka, åk förbi kyrkan och Torpa Gård, tag till höger mot sjön.

Asby: Följ skylt Asby brygga.

Sånna: Tag av vid Asby kyrka mot Norra Vi. Följ skylt mot Marek. Sånna kan även nås från riksväg 134. Tag av mot Norra Vi. Följ skyltning mot Marek.

Riksväg 134 Kisa–Österbymo.

Norra Vi, Vassvikens brygga: Väg mot Ribbingshov.

Idebo: Följ skylt mot Svenningeby. Tag av mot Idebo och fortsatt förbi Idebo gård till bryggan.

Hjälp oss med material till vår broschyr.

Karta över sjön SOMMEN med omgivningar

Sjöns totala yta är 156,6 km², därav
ulgrör de ca 300 barna 30 km². Största
längd o. bredd 36 resp. 20 km.
djup omkr. 60 m.

Ur Sommenbygdens
fauna och flora

Pilgrimsfalk

Fiskgjuse

Storlom

Röding

Sandlilja

Mosippa

En drottning's färd,
det låter som en saga,
i sommarvärld,
nog borde den behaga

En drottning's famn,
den ger oss sköna kårar,
vi känner hennes namn,
hon gått i nitio vårar.

STURE HESSE 1994

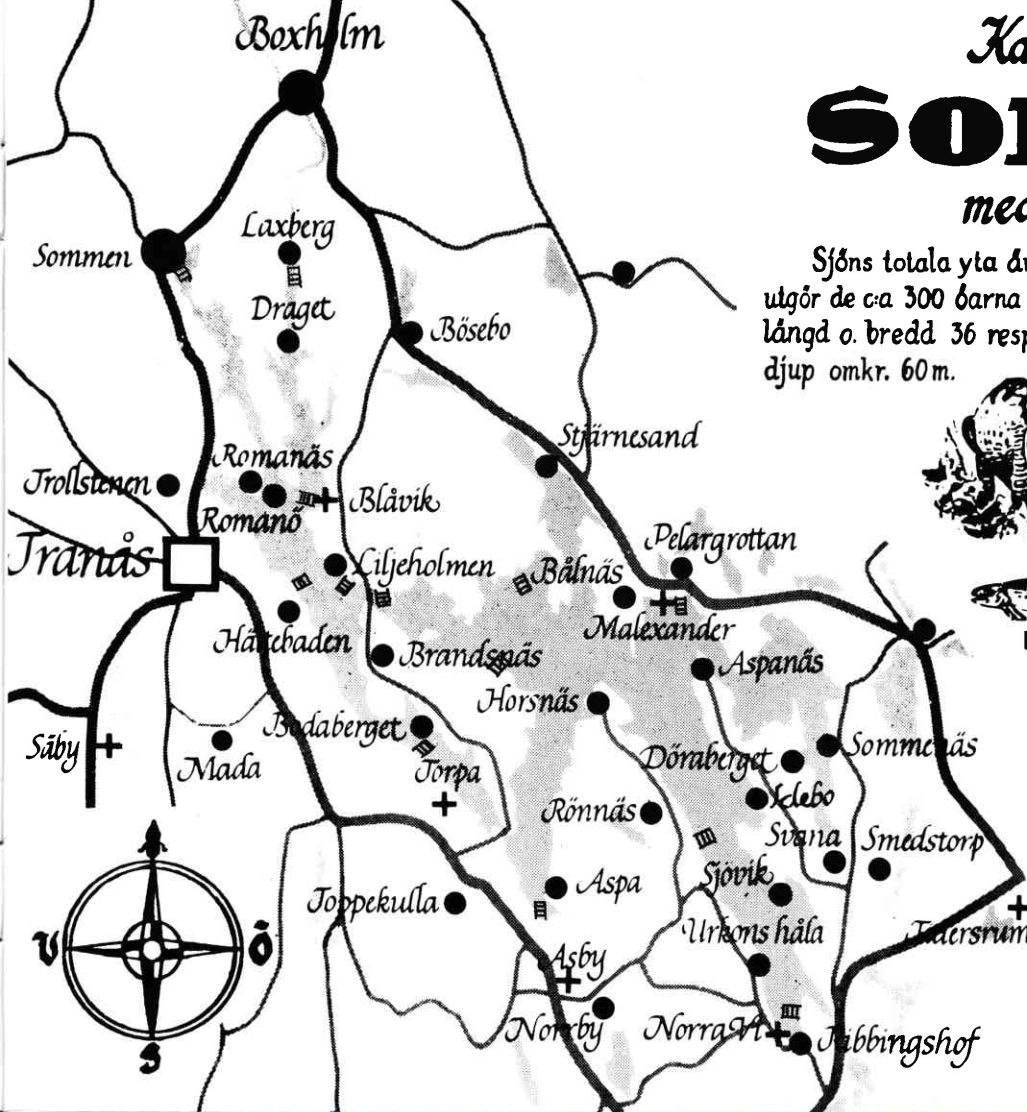

Foto: Erik Stalhandske

Foto: Sören Jakobsson

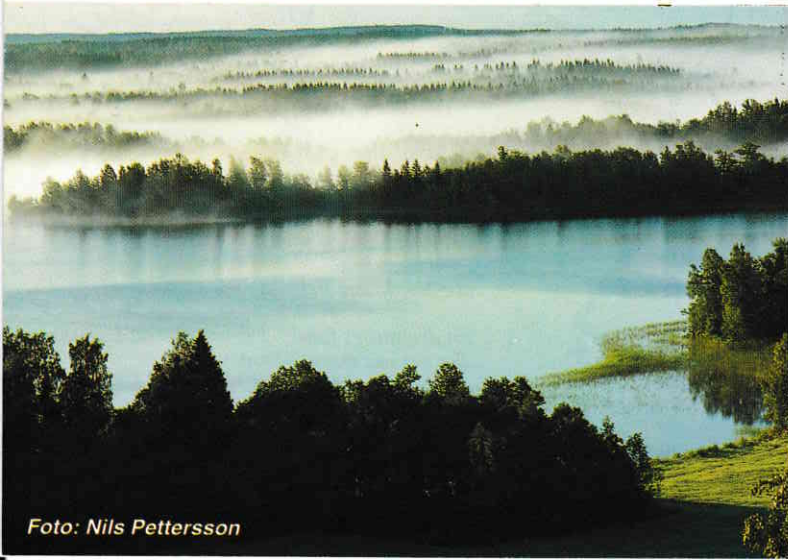

Foto: Nils Pettersson

Foto: Nils Pettersson